

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

**FORMUŁA DO 2014
(„STARA MATURA”)**

**HISTORIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MHI-R1**

MAJ 2017

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Korzystanie z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej (II 1 R).

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź i uzasadnienie zawierające dwa argumenty.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B.

Przykładowe uzasadnienie:

- realizm/naturalizm przedstawienia postaci;
- oddawanie czci Atonowi [bogowi tarczy słonecznej];
- przedstawianie scen z życia codziennego [rodzinnego];
- brak idealizacji postaci faraona.

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Wyjaśnienie przyczyn postępowania Aten na podstawie tekstu źródłowego (II 7 P).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za prawidłową odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Ateńczycy pieniądze związkowe wykorzystali do utworzenia imperium morskiego, do zdobycia hegemonii nad innymi miastami (panowania nad dotychczasowymi sprzymierzeńcami)

Zadanie 3. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość terminu historycznego (I 2 R).
--------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź zawierającą wszystkie elementy.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A. – dominat

B. – republika

C. – pryncypat

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylów architektonicznych. (II 6 P).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch nazw.

0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A. – gotycki

B. – romański

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Wyjaśnienie przyczyn interwencji cesarskich w Polsce (II 7 P).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Henryk V interweniował w Polsce pod pretekstem obrony praw Zbigniewa do swojej dzielnicy.

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Porządkowanie chronologiczne wydarzeń historycznych (II 1 P).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź zawierającą dwa elementy.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną albo za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Utworzenie Państwa Kościelnego – A.

Spalenie Jana Husa w Konstancji – B.

Zadanie 7. (0–1)

Tworzenie informacji.	Ocenianie poprawności podanych twierdzeń (III 2 R).
-----------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź zawierającą wszystkie elementy.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1 – F

2 – P

3 – F

Zadanie 8. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Uogólnianie informacji zawartych w tekście źródłowym (II 5 P).
---------------------------	--

Schemat punktowania

2 p. – za rozpoznanie postaci i wyjaśnienie wydarzenia.

1 p. – za rozpoznanie postaci lub wyjaśnienie wydarzenia.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi

Postać: Zygmunt III Waza

Wydarzenie: Wyprawy Polaków na Moskwę / dymitriady / wielka smuta w Rosji / zdobycie Moskwy przez Polaków.

Zadanie 9. (0–1)

Tworzenie informacji.	Interpretowanie treści źródła (III 2 R).
-----------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Stanisław Orzechowski zwraca uwagę na to, że szlachectwo nie wypływa z chwały jaką cieszyli się jego przodkowie, ale z oceny aktualnych czynów.

Zadanie 10. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Rozpoznawanie wydarzeń historycznych (I 5 P).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie poprawnej nazwy i uzasadnienia.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Nazwa: konfederacja targowicka

Przykładowe uzasadnienie:

- aluzja do interwencji rosyjskiej w Polsce;
- wiernopoddańczy stosunek do Katarzyny II;
- niechęć do Konstytucji 3 maja.

Zadanie 11. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	-------------------------------------

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź z uzasadnieniem.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

B.

Przykładowe uzasadnienie:

- rewolucja lipcowa była inspiracją do wybuchu powstania listopadowego;
- przed powstaniem listopadowych zakładano tajne koła spiskowe, w tekście autor także mówi o zakładanych tajnych kółkach (spiskach);
- tekst mówi o aktywności spiskowej studentów, podchorążych i młodszych oficerach, którzy byli w powstaniu listopadowym główną siłą sprawczą.

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła kartograficznego (II 1 R).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź z uzasadnieniem.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

C.

Przykładowe uzasadnienie:

- podział ziem polskich (Królestwo Polskie, Rzeczpospolita Krakowska);
- obecność na mapie zjednoczonych Niderlandów.

Zadanie 13. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła tekstowego (II 1 R).
---------------------------	-------------------------------------

Schemat punktowania

1 p. – za podanie prawidłowej nazwy oraz uzasadnienie z przywołaniem dwóch argumentów.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Nazwa: Hotel Lambert / obóz konserwatywno-liberalny (konserwatywny) / obóz Adama Jerzego Czartoryskiego.

Przykładowe uzasadnienie:

- przekonanie o wadze dyplomacji;
- odzyskanie niepodległości możliwe dzięki sprzyjającej sytuacji międzynarodowej (konflikt państw zachodnich z Rosją);
- ustrój monarchiczny przyszłej Polski;
- bazowanie na zasadach Konstytucji 3 maja;
- deklaracja uwłaszczenia chłopów za odszkodowaniem.

Zadanie 14. (0–1)

Tworzenie informacji.	Ocenianie poprawności podanych twierdzeń (III 2 R).
-----------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź zawierającą wszystkie elementy.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

- 1 – F
2 – P
3 – F

Zadanie 15. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza źródła statystycznego (II 1 R).
---------------------------	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi:

- W I połowie XIX wieku spiski niepodległościowe i zbrojne powstania brały górę nad sprawami społecznymi, w II połowie XIX wieku robotnicy stają się dużą, zorganizowaną grupą, która podejmuje walkę o sprawy społeczne, socjalne.
- Klęski powstań narodowych spowodowały osłabienie dążeń niepodległościowych.
- Rozwój kapitalizmu/przemysłu w II poł. XIX w. spowodował, że nowe grupy społeczne podjęły walkę o sprawy socjalne.

Zadanie 16. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła ikonograficznego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za wyjaśnienie okoliczności i celu.
1 p. – za wyjaśnienie okoliczności lub celu.
0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź Okoliczności:

Zbliżający się wybuch wojny, narastające żądania niemieckie.

Cel:

Pokazanie solidarności i ofiarności społeczeństwa wobec niebezpieczeństwa wojennego.

Zadanie 17. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła ikonograficznego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za porównanie i wyjaśnienie.
1 p. – za porównanie lub wyjaśnienie.
0 p. – za odpowiedź niepełną, błędną lub za brak odpowiedzi.

Prawidłowe odpowiedzi Przykładowe porównanie:

Wymowa ideowa rysunków jest różna. Rysunek A ukazuje igrzyska w Moskwie jako święto pokoju na świecie (gołębek pokoju na tle kół olimpijskich), a na rysunku B symbol kół olimpijskich został umieszczony na czołgu, co jest zaprzeczeniem pokoju – symbolizuje wojnę.

Przykładowe wyjaśnienie:

Była to agresja (interwencja, wojna) ZSRR na Afganistan w grudniu 1979 r., która spowodowała napięcie w relacjach z USA.

Część II

Zadanie 18. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Wskazywanie związków między różnymi dziedzinami życia (II 2 R).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Służba wojskowa przynosiła dumę obywatelom, a miastu chwałę – przez co obywatele nabierali przekonania, że od nich zależą losy miasta.
- Udział w wojnie dawał podstawę do żądania poszerzenia ich praw obywatelskich.

Zadanie 19. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Wskazywanie związków między różnymi dziedzinami życia (II 2 R).
---------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Szyk bojowy falangi eliminował różnice społeczne między arystokracją, a zwykłymi obywatelami.
- Siła i skuteczność falangi zależała od zespołowej/wspólnotowej walki

Zadanie 20. (0–1)

Korzystanie z informacji.	Analiza różnorodnych źródeł zgodnie z wymogami warsztatu historycznego (II 1 R).
---------------------------	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Relacje oparte były na strachu/podporządkowaniu/posłuszeństwie.

Zadanie 21. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Wtargnięcie do świątyni oznacza, że dotąd milczący/posłuszny lud zaczął odkrywać swoje prawa i domagać się ich respektowania.
- Dotychczasową rolą ludu było milczące wykonywanie poleceń władzy, a *wkroczenie do świątyni* oznacza, że lud przestał być bierny.

Zadanie 22. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Lekceważenie (ignorowanie) potrzeb poddanych doprowadziło, że lud zaczyna lekceważyć władzę króla.
- Przekonanie, że lud zawsze będzie posłuszny i lojalny doprowadziło do sytuacji, że nie liczonego się z ludem, obecnie lud się zbuntował i nie widzi potrzeby bycia posłusznym i lojalnym wobec króla, który nie liczył się z nimi.

Zadanie 23. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- W Anglii upowszechnia się zasada, że kto płaci podatki ma wpływ na rządzących [przestrzeganie praw, skalę wolności].
- W Anglii, ci którzy płacili podatki uczestniczyli w sprawowaniu władzy, we Francji arystokracja została zwolniona z płacenia podatków i król rządzi samodzielnie.

Zadanie 24. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź zawierającą dwa elementy.

0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- We Francji arystokracja (ludzie bogaci) zrzekła się władzy za cenę zachowania przywilejów podatkowych.
- Wrogie i skłócone stany/klasy nie mogą współpracować i bronić swoich interesów.

Zadanie 25. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Porównywanie informacji pochodzących z różnych źródeł (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną rozstrzygnięcie z uzasadnieniem.
0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Nie

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle H autor twierdzi, że buntujące się społeczeństwo nigdy nie przekraczało istniejącego porządku społecznego zakładającego boski charakter władzy, natomiast w źródle I autor opisuje proces buntu społecznego, w którym (pod wpływem idei oświeceniowych) boski charakter władzy został zakwestionowany.

Zadanie 26. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Analiza i interpretacja źródła tekstowego (II 1 R).
--------------------------	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie pełnej nazwy i wyjaśnienie okoliczności.
1 p. – za podanie pełnej nazwy lub wyjaśnienie okoliczności.
0 p. – za odpowiedź błędną, niepełną lub brak odpowiedzi.

Poprawne odpowiedzi

Nazwa: Komitet Obrony Robotników

Przykładowe wyjaśnienie:

- Po wydarzeniach czerwcowych 1976 roku, m.in. w Ursusie, Radomiu i Płocku, kiedy to protestujących robotników władza komunistyczna [na zlecenie E. Gierka] poddała prześladowaniom: ścieżki zdrowia, aresztowania, zwolnienia z pracy itd.
- Po wydarzeniach w Ursusie, Radomiu i Płocku, kiedy to protestujących robotników władza komunistyczna [na zlecenie E. Gierka] poddała prześladowaniom: ścieżki zdrowia, aresztowania, zwolnienia z pracy itd.

Część III

Zadanie 24. (0–20)

Wiadomości i rozumienie. Korzystanie z informacji. Tworzenie informacji.	Tworzenie dłuższej wypowiedzi pisemnej na zadany temat (I–III R).
--	---

Ocenianie zadania rozszerzonej odpowiedzi z historii polega na przyporządkowaniu wypracowania do jednego z czterech poziomów. Wypracowanie, które nie spełnia wymogów poziomu I, jest oceniane na 0 punktów.

Zdający otrzymuje za zadanie rozszerzonej odpowiedzi maksymalnie 20 punktów, jeżeli napisał wyczerpującą, logiczną i spójną pracę, poprawną pod względem merytorycznym i językowym.

Istotne znaczenie ma poprawność informacji podanych przez zdającego w wypracowaniu. Zamieszczenie informacji niezwiązanych z tematem wpływa na obniżenie punktacji. Jeżeli w pracy zostały zawarte informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu to wypracowanie oceniane jest na 0 punktów.

Temat 1.

Porównaj organizację władzy państwowej oraz relacje między władzą a społeczeństwem w monarchii patrymonialnej i monarchii stanowej na przykładzie średniowiecznej Polski.

Kryteria szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
<u>I poziom</u> Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie umiejscowił temat w czasie (X–XV w.) i przestrzeni; • podał kilka faktów niekoniecznie uporządkowanych dotyczących organizacji państwa i sprawowania władzy np.: <i>obowiązki ludności, organizacja administracji państwa, wojsko, charakter władzy, stany.</i>	1–5
<u>II poziom</u> Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił w ujęciu statycznym faktografie związaną z tematem; • opisał niektóre przyczyny i skutki przedstawionego zagadnienia np.: wpływ charakteru władzy na organizację państwa, kształtowanie się stanów i wpływ ich na zakres i charakter władzy; • poprawnie zastosował terminologię historyczną, np.: kasztelan, prawo książęce, daniny, posługi, stan, szlachta, duchowieństwo, mieszczaństwo, stan kmiecy, przywileje; • dostrzegł podstawowe różnice w organizacji państw i sprawowaniu władzy; • podjął próbę sformułowania wniosków.	6–10

<u>III poziom</u> Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie; • dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, która świadczy o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; • ze zrozumieniem posłużył się terminologią historyczną; • przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; • dostrzegł złożoność zjawisk historycznych; • sformułował wnioski i podjął próbę oceny. 	11–15
<u>IV poziom</u> Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wszechstronnie zanalizował problem; • wyjaśnił podobieństwa i różnice w organizacji państwa i sprawowaniu władzy; • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty: polityczne, społeczne, kulturowe oraz powiązania między nimi; • świadomie odniósł się do historiografii i oceny historyków (P. Jasienica, H. Samsonowicz, J. Topolski); • sformułował wnioski i podsumował rozważania. 	16–20

Temat 2.

Scharakteryzuj i oceń postawy Polaków wobec władzy państwowej w Królestwie Polskim w latach 1815–1830.

Kryteria szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
I poziom Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie umiejscowił temat w czasie i przestrzeni; • podał kilka faktów niekoniecznie uporządkowanych dotyczących organizacji państwa i sprawowania władzy np.: postanowienia kongresu wiedeńskiego, konstytucja, polskie wojsko, sejm, tajne organizacje. 	1–5
II poziom Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił w ujęciu statycznym faktografię związaną z tematem; • opisał niektóre przyczyny i skutki przedstawionego zagadnienia, np.: łamanie konstytucji, zmiana polityki cara; • poprawnie zastosował terminologię historyczną, np.: unia personalna, namiestnik, konstytucja, Towarzystwo Filomatów, Filaretów, Wolnomularstwo Narodowe, Towarzystwo Patriotyczne, sąd sejmowy; • podjął próbę sformułowania wniosków. 	6–10

<p>III poziom Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie; • dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, które świadczy o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; • ze zrozumieniem posłużył się terminologią historyczną; • przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; • dostrzegł złożoność zjawisk historycznych; • sformułował wnioski i podjął próbę oceny. 	11–15
<p>IV poziom Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wszechstronnie zanalizował problem; • scharakteryzował pełne spektrum postaw społeczeństwa wobec władzy; • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty: polityczne, społeczne, kulturowe oraz powiązania między nimi; • świadomie odniósł się do historiografii i ocen historyków (np. A. Chwalba, S. Kieniewicz, T. Kizwalter); • sformułował wnioski i podsumował rozważania. 	16–20

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator uwzględniał również poprawność językową i stylistyczną.